

Docentenhandleiding

Voor je ligt de toelichting op de lessenserie "Reizen in je tussenjaar". Dit is een transdisciplinaire serie bestaande uit drie lessen van ieder zestig minuten om leerlingen in groepen een tussenjaar in het buitenland te laten plannen. Tijdens de lesmodule ontwikkelen leerlingen nieuwe kennis door verschillende vakdisciplines te combineren rond het thema "Reizen in je tussenjaar". De bijbehorende leerdoelen voor de leerlingen zijn in drie categorieën ingedeeld:

1) Toekomstoriëntatie

- *"Leerlingen kunnen aan het einde van de lessenserie een concrete invulling geven aan een (deel van een) tussenjaar, waarna ze voor zichzelf kunnen bepalen of reizen in een tussenjaar iets voor hen is"*

2) Samenwerken

- *"Leerlingen kunnen terugkijken op het samenwerkingsproces en herkennen wat goed en niet goed ging"*

3) Informatievaardigheden

- *"Leerlingen kunnen aan het einde van de lessenserie efficiënter en effectiever informatie zoeken en gebruiken"*

Om deze leerdoelen te behalen is er ook een rubric opgesteld. Deze is te vinden in bijlage 3. De rubric is veelomvattend om maximale keuzevrijheid voor docenten te bieden: wij hebben aangegeven vaardigheden belangrijk te vinden en te willen toetsen, maar er kan voor gekozen worden het toetsen van (delen van) deze vaardigheden achterwege te laten. Om die reden bestaat de rubric uit twee delen: leerdoelen met betrekking tot de expertises en die met betrekking tot vaardigheden. Ook binnen de leerdoelen met betrekking tot vaardigheden kan er een selectie gemaakt worden: zo kan er bij samenwerken gekeken worden naar groepsstructuur (voorzitter, secretaris en gebruik van notulen), teamrollen (reflecteren op je eigen handelen en de rol die je had) en groepsproces (op welke manier heeft jouw gedrag anderen beïnvloed). Hetzelfde geldt voor informatievaardigheden. We raden de gebruiker van dit materiaal aan om een overwogen keuze te maken in de te toetsen leerdoelen en dit goed te communiceren naar de leerlingen.

In de eerste les wordt het onderwerp geïntroduceerd aan de hand van een gastspreker: iemand die over de ervaringen uit zijn tussenjaar vertelt. Hier zal dus van tevoren een persoon (bijvoorbeeld een oud-leerling) voor gevraagd moeten worden. Daarnaast zal de leerlingen duidelijk gemaakt worden wat het doel van de lessenserie is. Hierna zullen de leerlingen in groepen van vier verdeeld worden die expertgroepen worden genoemd. Voor elk van deze groepen is een werkblad beschikbaar gesteld. Deze zijn te vinden in bijlage 2. In hun expertgroep gaan leerlingen over een specifiek aspect van een tussenjaar informatie opzoeken, zodat ze weten waar ze aan moeten denken. Het is de bedoeling dat deze expertgroepen van tevoren ingedeeld worden. Elke expertgroep levert aan het einde van de les de werkbladen bij de docent in. Het werkblad cultuur zal voornamelijk op de maatschappelijke component van het reizen focussen. Bij het uitzoeken van de activiteiten wordt voornamelijk de soft skill plannen

ingezet. De expertgroep die zich bezighoudt met de financiering zal zich voornamelijk op een wiskundig en economisch perspectief ontwikkelen. Tijdens het nadenken over vervoer kunnen leerlingen de CO₂-uitstoot en benzineverbruik doorrekenen, waardoor hier een natuurkundige en ook weer wiskundige verdieping wordt gezocht. Vanuit het vak O&O worden overkoepelende soft skills gebruikt, zoals plannen, samenwerken en pitchen. Een opzet van de powerpoint die voor de eerste les gebruikt kan worden is in bijlage 1 te vinden.

In de tweede les beginnen de leerlingen in basisgroepen. Deze groepen bevatten allemaal een leerling uit elke expertgroep, zodat alle expertises aanwezig zijn binnen de groep. In deze groepen krijgen de leerlingen een mysterybox die ze duidelijk maakt voor welk land zij een tussenjaar gaan ontwerpen. Aan de hand van deze mysterybox en de informatie die ze in de expertgroepen verzameld hebben, gaan de leerlingen nu het tussenjaar ontwerpen aan de hand van een creatieve opdracht. Dit kan in de vorm van een Powerpoint, flyer of poster. Indien leerlingen een andere creatieve opdracht hebben, is dit na overleg met jou als docent ook mogelijk. De tijdsduur van het tussenjaar wordt geheel vrij gelaten om de leerlingen zo veel mogelijk keuzevrijheid te geven. De experts zijn om die reden in les 1 ook alleen gestuurd aan de hand van de werkbladen. Om duidelijk te maken aan de leerlingen waar ze op beoordeeld worden, ontvangen ze hier ook de rubric. Deze is te vinden in bijlage 3.

In de laatste les zullen de leerlingen de invulling van het tussenjaar gaan presenteren. Vervolgens zal iedereen stemmen welk tussenjaar ze het best vinden aan de hand van een formulier, dat in bijlage 4 te vinden is. De winnende groep krijgt een klein prijsje. Na afloop vullen de leerlingen nog een evaluatieformulier in, om te zien hoe de samenwerking is gegaan en hoe ze daar zelf op terugkijken. Deze is ook te vinden in de bijlage 5.

Al met al moeten de volgende dingen geregeld worden voor de lessenserie:

<i>Wat</i>	<i>Wanneer nodig</i>
Spreker tussenjaar uitnodigen	Les 1
Expertgroepen maken	Les 1
Werkbladen expertgroepen uitprinten	Les 1 - Bijlage 2
Feedback geven werkbladen	Les 2 - Het is hier met name van belang dat de leerlingen niet te weinig informatie hebben om mee aan de slag te gaan. Uitgebreide feedback is niet nodig, want dat kan indien nodig tijdens de lessen in een coachende vorm gegeven worden.
Basisgroepen maken	Les 2 - Wordt beïnvloed door de expertgroepen van les 1
Mysteryboxen maken	Les 2
Rubric printen	Les 2 - Bijlage 3
Scoreformulieren uitprinten	Les 3 - Bijlage 4
Prijsjes regelen	Les 3

Een uitgebreidere invulling van hoe de lessenserie is gegeven in 2023 is te vinden in bijlage 6. Deze kan naar eigen inzicht aangepast worden om aan te sluiten op jouw klas.

De enige overige voorbereiding die enigszins onduidelijk kan zijn, zijn de mysteryboxen. Indien de lessenserie verder ontwikkeld zal worden tot lespakket zullen deze mysteryboxen bij het lespakket gemaakt worden. Tot die tijd kunnen docenten deze boxen zelf in elkaar zetten, volgens de volgende richtlijnen.

Mysteryboxen inhoud

Als mysteryboxen zijn verhuisdozen gebruikt. Op die manier is er genoeg ruimte voor voldoende attributen. Deze verhuisdozen zijn in de lessenserie niet versierd, maar de mogelijkheid is er wel. Dan wordt aangeraden om de mysterybox zo te versieren dat de leerlingen nog niet kunnen zien over welk land de mysterybox gaat zodat dit voor de leerlingen ook echt een verrassing blijft en de activerende werking van de boxen gewaarborgd kan blijven. Het aantal attributen dat gebruikt kan worden in een mysterybox ligt rond de zes. Op die manier hebben leerlingen genoeg extra informatie over het land en doen ze ideeën op over wat er in het land te doen is qua steden, activiteiten en cultuur. Dit zijn dan ook de eisen die gesteld worden aan de attributen van de mysterybox. De attributen moeten informatie geven over het land waar de leerlingen het tussenjaar voor moeten organiseren en het moet de leerlingen op ideeën kunnen brengen over verschillende steden, activiteiten en cultuur. De inhoud van de mysteryboxen kan aangepast worden aan de hand van de klas, zodat deze bij de leerlingen aansluit. Per lessenserie en per klas kan het ook verschillen welke landen de docent graag zou willen kiezen. Voor deze lessenserie is er gekozen voor Engeland, Spanje, Tsjechië en Zweden omdat dit landen zijn die relatief dichtbij liggen en er verschillende vervoermiddelen zijn om hier te komen, terwijl ze toch heel verschillend zijn van elkaar.

- ❖ De mysterybox van Engeland: attributen die passend zijn voor Engeland. Denk aan een CD (Adele bijvoorbeeld), Engelse drop, een paraplu, een kop & schotel en een boek.
- ❖ De mysterybox van Spanje: attributen die passend zijn voor Spanje. Denk hierbij aan Spaanse vlaggetjes, bekertjes, een Barcelona voetbalshirt, hoeden en een magneet.
- ❖ De mysterybox van Tsjechië: attributen die passend zijn voor Tsjechië. Denk hierbij aan foto's van Praag en bekende Tsjechen, een reisgids over het land en een sleutelhanger.
- ❖ De mysterybox van Zweden: attributen die passend zijn voor Zweden. Denk hierbij aan een kaart van het land, Daim chocolade, een plattegrond van een museum in Stockholm en een IKEA product.

Wat passend is per mysterybox zal dus per lessenserie en inhoud van die lessenserie verschillen. Het is daarom van belang om maatwerk te leveren bij de mysteryboxen en per klas te kijken welke attributen bij de leerlingen zouden passen en welke attributen passend zijn voor het land.

Bijlage 1: powerpoint introductieles

Expertgroep 1	Expertgroep 2	Expertgroep 3	Expertgroep 4
<i>VUL HIER DE</i>			
<i>NAMEN VAN</i>			
<i>DE LEERLINGEN</i>			
<i>IN</i>			

Reizen in je tussenjaar *Les 1*

Wat is het idee?

Reisbureau Bon Voyage wil 4 reizen aanbieden voor middelbare scholieren die een tussenjaar nemen: ze hebben jullie om hulp gevraagd. Jullie gaan in groepen aan de slag om 4 voorstellen te doen. *VUL HIER EEN DAG EN DATUM IN* presenteer je deze aan de klas.

Om jullie te helpen is het volgende beschikbaar:

- Werkbladen
- A3-papier
- Laptops
- Docenten

Waarom?

- Even iets anders tussendoor
- Tijd om nadenken over wat je wilt gaan doen na de middelbare school
- Vaardigheden ontwikkelen die je verder helpen in het leven, niet alleen in je *VUL HIER JE VAK IN*-examen, zoals:
Communiceren, samenwerken, informatievaardigheden, organisatievaardigheden, plannen, ...

Hoe ontwerp je het tussenjaar?

In de volgende les geeft reisbureau Bon Voyage jullie in een groepje een land om een tussenjaar voor te ontwerpen. Elk groepje heeft dus een ander land en ontwerpt daarvoor zijn eigen tussenjaar. In de laatste les presenteer je de reis aan Bon Voyage met behulp van...

- ... een powerpoint presentatie
- ... een poster
- ... een flyer
- ... iets anders na overleg met de docent

Voorbeeld van een tussenjaar

HIER ZOULDEN POWERPOINTSLIDES VAN EEN GASTSPREKER INGEVOEGD KUNNEN WORDEN

Wat gaan we doen?

Er zijn 4 zaken (“*expertises*”) waar je over kunt nadenken als je een reis gaat maken:

- Vervoer: hoe kom je op je bestemming?
- Cultuur: in wat voor cultuur kom je terecht?
- Financiën: hoeveel gaat het kosten?
- Activiteiten: wat ga je daar doen?

Vandaag: per expertise in een groepje (expertgroepje) brainstormen

Volgende les: in nieuwe groepjes met één expert van elk expertise (basisgroepje) de reis ontwerpen

Laatste les: reis presenteren aan anderen, stemmen op je favoriete reis, afsluiting

Les	Datum	Inhoud
1		Introductie – werken in expertgroepjes
2		Werkles – werken in basisgroepen
3		Afsluiting – presentaties, prijsuitreiking en evaluatie

Voor vandaag

Vorm de expertgroepjes (zie hieronder)

Expertgroep 1	Expertgroep 2	Expertgroep 3	Expertgroep 4
<i>Persoon A</i>			
<i>Persoon B</i>			
<i>Etc.</i>			

Zorg ervoor dat je morgen als expert jouw basisgroep op weg kan helpen met het ontwerp: jouw inbreng is belangrijk!

- Brainstorm eerst zelf
- Kijk dan naar het werkblad en de rubric
- Stel vragen als je hulp nodig hebt

Bijlage 2: werkbladen

Op de volgende 4 pagina's zijn de werkbladen voor de expertgroepen cultuur, activiteiten financiering en vervoer respectievelijk.

Vandaag gaan jullie aan de slag om informatie op te zoeken over een tussenjaar. Jullie groepje is uitgekozen om bezig te gaan met het onderdeel **CULTUUR**. Dit werkblad gaat jullie op weg helpen.

Schrijf voor julliezelf eens op waarin de cultuur van landen binnen Europa kan verschillen.

Vul hier jullie antwoord in

Bespreek de mogelijke cultuurverschillen met elkaar. Verwachten jullie dat de cultuurverschillen in Europa groot zijn? Zo ja, op welke manier?

Vul hier jullie antwoord in

Als je naar een ander land gaat spreken ze waarschijnlijk een andere taal. Veel Nederlanders spreken wel goed Engels. Hoe zou je erachter kunnen komen of dat voldoende is voor het land waar je heen gaat? Wat zou je anders kunnen doen om ervoor te zorgen dat je de mensen om je heen wel begrijpt en zij jou begrijpen?

Vul hier jullie antwoord in

Sommige landen hebben ook andere feestdagen. Welke feestdagen zijn er specifiek voor Nederland?

Vul hier jullie antwoord in

Waar zouden feestdagen in andere landen te maken mee kunnen hebben en waar kun je dit opzoeken?

Vul hier jullie antwoord in

Verder kan de cultuur nog heel erg verschillen afhankelijk van waar in het land je je bevindt, dus binnen het land zelf kan de cultuur verschillen. Waar zou dit allemaal mee te maken kunnen hebben?

Vul hier jullie antwoord in

Je kunt de cultuur heel erg meekrijgen als je bijvoorbeeld in een gastgezin blijft. Op die manier kun je soms ook wat werken en daarmee kost en inwoning verdienen. Lijkt dit jullie wel of geen leuke optie en waarom?

Vul hier jullie antwoord in

Naast de dagelijkse gang van zaken is het ook belangrijk om wat van de politiek van een land af te weten. Waarom willen mensen vaak niet naar een land met onrustige politiek? Wat zou je daarvan in de dagelijkse gang van zaken kunnen merken?

Vul hier jullie antwoord in

Wat zou er verder nog belangrijk zijn om te weten te komen over de cultuur van een land voordat je erheen gaat op reis?

Vul hier jullie antwoord in

Vandaag gaan jullie aan de slag om informatie op te zoeken over een tussenjaar. Jullie groepje is uitgekozen om bezig te gaan met het onderdeel **ACTIVITEITEN**. Dit werkblad gaat jullie op weg helpen.

Schrijf voor julliezelf eens op wat voor soort activiteiten je allemaal zou kunnen doen in een tussenjaar. Denk daarbij niet alleen aan de activiteiten die je zelf leuk lijken, maar vooral ook aan de dingen die je absoluut niet zou willen doen.

Vul hier jullie antwoord in

Sommige activiteiten kun je niet in je eentje doen. Zou je het leuker vinden om in je eentje of met een groep mensen op reis te gaan? Waar zou je andere mensen kunnen ontmoeten?

Vul hier jullie antwoord in

Afhankelijk van waar je je in een land bevindt zijn er heel ander soort activiteiten te doen. Welke activiteiten zou je in elk land wel kunnen doen? En welke zijn er heel specifiek voor bepaalde landschappen?

Vul hier jullie antwoord in

Als je gaat rondreizen zul je ook alweer hele andere dingen te zien krijgen dan wanneer je doordeweeks vast op een plek aan het werk bent. Waar zouden die verschillen in zitten?

Vul hier jullie antwoord in

Voor sommige activiteiten zul je ook zelf spullen moeten meenemen. Is dat wel altijd mogelijk of kun je zulke activiteiten beter niet gaan doen?

Vul hier jullie antwoord in

Zijn er activiteiten waar je de bestemming op zou willen aanpassen? Zo ja, wat voor activiteiten en naar welke plek zou je dan moeten gaan?

Vul hier jullie antwoord in

Wat moet je nog meer weten voordat je kunt bepalen wat voor soort activiteiten je wilt gaan doen?

Vul hier jullie antwoord in

Vandaag gaan jullie aan de slag om informatie op te zoeken over een tussenjaar. Jullie groepje is uitgekozen om bezig te gaan met het onderdeel **FINANCIERING**. Dit werkblad gaat jullie op weg helpen.

Schrijf voor julliezelf eens op hoe je geld zou kunnen verdienen om te gaan reizen in je tussenjaar. Waar zou je allemaal geld aan uitgeven en hoeveel geld zou je hiervoor eigenlijk nodig hebben? Ga er voor deze lessenserie vanuit dat je geen geld van je ouders kunt krijgen. Lenen is eventueel wel mogelijk, maar alleen als je een goed plan hebt.

Vul hier jullie antwoord in

Bespreek de mogelijke manieren van financiering met elkaar. Hebben jullie daar allemaal dezelfde ideeën over?

Vul hier jullie antwoord in

Wil je tijdens de reis ook gaan werken? Is het daarvoor noodzakelijk om op dezelfde plek te blijven of kun je ook een beetje rondreizen?

Vul hier jullie antwoord in

Wat voor manieren zijn er om te overnachten? Waarom zoud je wel of niet voor de goedkoopste optie gaan?

Vul hier jullie antwoord in

Niet in elk land zijn boodschappen even duur. Hoe kun je erachter komen of je naar een relatief goedkoop of een relatief duur land gaat?

Vul hier jullie antwoord in

Soms heb je een visum nodig om een land binnen te kunnen komen of om er bijvoorbeeld te mogen werken. Hoe kun je erachter komen of je voor een tussenjaar een visum nodig hebt?

Vul hier jullie antwoord in

Verder is het belangrijk om goed verzekerd te zijn als je op reis gaat. Heb je zelf al weleens naar verzekeringen gekeken? Welke verzekeringen zouden belangrijk kunnen zijn voor een tussenjaar?

Vul hier jullie antwoord in

Welke overige dingen zou je moeten uitzoeken om goed te kunnen bepalen of je genoeg geld hebt (of gaat krijgen) om op reis te gaan?

Vul hier jullie antwoord in

Vandaag gaan jullie aan de slag om informatie op te zoeken over een tussenjaar. Jullie groepje is uitgekozen om bezig te gaan met het onderdeel **VERVOER**. Dit werkblad gaat jullie op weg helpen.

Schrijf voor julliezel eens op welke vervoersmiddelen er mogelijk zijn om te reizen naar een land binnen Europa.

Vul hier jullie antwoord in

Als je een vervoersmiddel wilt kiezen, kun je er bijvoorbeeld over nadenken hoe lang de reis zal duren. Hoe zou je daar achter kunnen komen?

Vul hier jullie antwoord in

Eén van de mogelijkheden om naar een land te gaan is door met de auto te rijden. Hiervoor zul je wel eerst een auto moeten kopen of huren. Ook heb je een rijbewijs nodig. Hoe kun je berekenen hoeveel geld het kost om op deze manier op reis te gaan?

Vul hier jullie antwoord in

Hoe zou je kunnen uitzoeken hoe duur de andere mogelijkheden zijn? Wat is waarschijnlijk de goedkoopste en de duurste optie?

Vul hier jullie antwoord in

Naast geld en reistijd zou je het ook belangrijk kunnen vinden dat er zo min mogelijk CO2 wordt uitgestoten tijdens je reis. Welk vervoersmiddel zal waarschijnlijk de minste CO2 uitstoten? En welke het meest?

Vul hier jullie antwoord in

Naast de reis naar het land toe zul je in het land zelf waarschijnlijk ook moeten reizen. Welke mogelijkheden zijn daarvoor beschikbaar?

Vul hier jullie antwoord in

Welke overige dingen zou je moeten uitzoeken om een goede keuze te kunnen maken?

Vul hier jullie antwoord in

Wat vinden jullie het belangrijkste in je reis als het gaat om vervoer en waarom? Is dit voor iedereen hetzelfde?

Vul hier jullie antwoord in

Bijlage 3: rubric

	Uitstekend	Goed	Minimaal
Vervoer	Je hebt een vervoersmiddel gekozen. Je kunt uitleggen waarom je de keuze hebt gemaakt en hebt hiervoor ten minste twee vervoersmiddelen vergeleken. De uiteindelijke keuze kun je onderbouwen met berekeningen aan de uitstoot en/of kosten	Je hebt een vervoersmiddel gekozen. Je kunt uitleggen waarom je de keuze hebt gemaakt en hebt hiervoor ten minste twee vervoersmiddelen vergeleken	Je hebt een vervoersmiddel gekozen
Financiën	Je hebt een schatting gegeven van de prijs van je tussenjaar. Je hebt hierbij rekening gehouden met de activiteiten die je wilt ondernemen en het vervoersmiddel waar je gebruik van gaat maken. Daarnaast heb je nagedacht over hoe je de kosten op kunt brengen	Je hebt een schatting gegeven van de prijs van je tussenjaar. Je hebt hierbij rekening gehouden met de activiteiten die je wilt ondernemen en het vervoersmiddel waar je gebruik van gaat maken.	Je hebt een realistische schatting gegeven van de prijs van je tussenjaar
Cultuur	Je hebt gekeken naar mogelijke cultuurverschillen tussen het land waar je naartoe gaat en je eigen cultuur. Je hebt minimaal 2 van deze verschillen uitgewerkt en je kunt uitleggen welke mogelijke verschillen er kunnen bestaan. Je kunt uitleggen waar je op moet letten als je in dat land bent of waar je rekening mee moet houden.	Je hebt gekeken naar mogelijke cultuurverschillen tussen het land waar je naartoe gaat en je eigen cultuur. Je hebt minimaal 2 van deze verschillen uitgewerkt	Je hebt gekeken naar mogelijke cultuurverschillen tussen het land waar je naartoe gaat en je eigen cultuur
In-vulling van de reis	Je hebt nagedacht over hoe je het jaar kunt invullen. Je maakt een keuze over de duur van de reis en de activiteiten en houdt daarbij rekening met de financiën. Je kunt uitleggen op welke manier je jezelf kunt ontwikkelen tijdens je reis	Je hebt nagedacht over hoe je het jaar kunt invullen. Je maakt een keuze over de duur van de reis en de activiteiten en houdt daarbij rekening met de financiën	Je hebt nagedacht over hoe je het jaar kunt invullen
	Uitstekend	Goed	Minimaal
Toekomstoriëntatie	Je hebt nagedacht over wat je na je eindexamen zou kunnen/willen gaan doen en je hebt ervaren hoe het is om een reis concreet te plannen en wat daarbij komt kijken en of dit iets voor je is en je kunt uitleggen hoe je dit project kunt toepassen op andere activiteiten dan reizen	Je hebt nagedacht over wat je na je eindexamen zou kunnen/willen gaan doen en je hebt ervaren hoe het is om een reis concreet te plannen en wat daarbij komt kijken en of dit iets voor je is	Je hebt nagedacht over wat je na je eindexamen zou kunnen/willen gaan doen
Samenwerken	Je hebt samengewerkt met anderen aan een project en je kunt uitleggen welke activiteiten (overleg, notules, ...) wel of niet goed werken en je kunt reflecteren op je eigen handelen: wat deed jij goed en wat kan de volgende keer beter? Op welke manier heeft jouw gedrag de samenwerking en het gedrag van anderen beïnvloed?	Je hebt samengewerkt met anderen aan een project en je kunt uitleggen welke activiteiten (overleg, notulen, ...) wel of niet goed werken	Je hebt samengewerkt met anderen aan een project
Informatievaardigheden	Je kunt feiten opzoeken op het internet en je kunt beschrijven wat je niet weet en welke vragen je moet stellen om dit te weten te komen en je kunt de informatie die je vindt, organiseren en communiceren met anderen	Je kunt feiten opzoeken op het internet en je kunt beschrijven wat je niet weet en welke vragen je moet stellen om dit te weten te komen	Je kunt feiten opzoeken op het internet
Presentatie	Je hebt je tussenjaar gepresenteerd en bent daarbij binnen de tijd gebleven. Je hebt laten zien dat je over alle onderwerpen hebt nagedacht. Vragen van het publiek/de docenten heb je goed kunnen beantwoorden en je kunt gemaakte keuzes onderbouwen	Je hebt je tussenjaar gepresenteerd en bent daarbij binnen de tijd gebleven. Je hebt laten zien dat je over alle onderwerpen hebt nagedacht	Je hebt je tussenjaar gepresenteerd

Bijlage 4: scoreformulier

Mijn naam:		SCOREFORMULIER			
		Land van groepje 1:			
Helemaal niet	Een beetje		Op zich wel	Jazeker	
		Het groepje heeft goed nagedacht over het vervoer naar het land			
		Het groepje heeft goed nagedacht over de kosten van de reis			
		Het groepje heeft goed nagedacht over de cultuur van het land			
		Het groepje heeft goed nagedacht over de invulling van het jaar			
		Het groepje heeft een goede pitch gegeven over hun reis			
		Land van groepje 2:			
Helemaal niet	Een beetje		Op zich wel	Jazeker	
		Het groepje heeft goed nagedacht over het vervoer naar het land			
		Het groepje heeft goed nagedacht over de kosten van de reis			
		Het groepje heeft goed nagedacht over de cultuur van het land			
		Het groepje heeft goed nagedacht over de invulling van het jaar			
		Het groepje heeft een goede pitch gegeven over hun reis			
		Land van groepje 3:			
Helemaal niet	Een beetje		Op zich wel	Jazeker	
		Het groepje heeft goed nagedacht over het vervoer naar het land			
		Het groepje heeft goed nagedacht over de kosten van de reis			
		Het groepje heeft goed nagedacht over de cultuur van het land			
		Het groepje heeft goed nagedacht over de invulling van het jaar			
		Het groepje heeft een goede pitch gegeven over hun reis			

Bijlage 5: evaluatieformulier

Evaluatie - Reizen in je Tussenjaar

Naam:
Wat vond je van de lessenserie en waarom?
Wat vond je leuk en niet leuk aan de lessenserie?
<i>Ik vond dit leuk:</i> <i>Ik vond dit minder leuk:</i>
Heb je nog tips voor ons? Wat kunnen / moeten we verbeteren aan de lessenserie?
Ben je tevreden met het eindresultaat dat jullie als groep hebben neergezet? Waarom wel / niet?
Hoe was de samenwerking in jullie groep?

Wat ging er in jullie groep goed?

Wat ging er niet zo goed in jullie groep? Hoe kun je dat oplossen?

Waar ben je trots op als je kijkt naar je eigen werk?

Bijlage 6: lessenserie mei 2023

Les voorbereidingsformulier Les 1 dinsdag 08:15-09:15

Lesonderwerp: Intro van de lessenserie en start onderzoek expertgroepen

Lesdoelstellingen: Aan het einde van de les is het voor leerlingen duidelijk wat voor project ze gaan doen en welke opdracht ze moeten uitvoeren. Daarnaast hebben ze aan het einde van de les een beeld bij hun expertise en kunnen ze dit de volgende les inzetten.

Verwachte of aangenomen beginsituatie: De leerlingen zitten tussen 2 leerfases in, aangezien het een nieuw onderwerp is (wat wss wel aansluit bij hun belevingswereld) is het wel van belang, het belang uit te leggen en ze mee te nemen in het onderwerp. Het maakt dus ook dat het gekozen onderwerp niks te maken heeft met de lessen die de leerlingen al hebben gehad.

Klas: 4 havo

Fase	Tijd	Inhoud/ lesdoel	Activiteiten Leraar	Activiteiten Leerling	Hulpmiddelen	Controle
Fase 1	5 min	Introductie: de leerlingen komen binnen en gaan zitten. Ze krijgen uitleg over het project waar ze aan gaan werken.	De docent begroet de leerlingen wanneer zij de klas in komen en staat voor in de klas om de inleiding te doen.	De leerlingen komen binnen en luisteren naar de intro van de docent. Ze stellen vragen over dingen die niet duidelijk zijn.	Het bord (powerpoint) met de belangrijkste punten van de introductie.	N.v.t.
Fase 2	10 min	Uitleg van de gastspreker.	De gastspreker komt de klas binnen met een koffer met daarin de enveloppen met de expertises. Hij vertelt zijn verhaal over zijn tussenjaar, zodat leerlingen een beeld krijgen van wat zo'n reis kan inhouden, wat daar allemaal bij komt kijken etc.	Ze luisteren naar de uitleg & ervaring van de gastspreker.	Presentatie met foto's van het tussenjaar van de gastspreker. Spullen die de gastspreker heeft meegenomen om zijn verhaal te ondersteunen. Koffer met 4 enveloppen met de werkbladen erin.	N.v.t.

Fase 3	10 min	Uitleg over wat er deze les en de komende lessen van de leerlingen verwacht wordt.	De docent legt aan de leerlingen uit wat onze verwachtingen van de leerlingen zijn en hoe de planning eruit ziet.	De leerlingen luisteren en stellen vragen als zaken niet duidelijk zijn.	N.v.t	N.v.t.
Fase 4	30 min	Brainstormsessie in de expertgroepen	De docent heeft hiervoor al de opdracht uitgelegd van wat ze nu gaan doen. De docent neemt een coachende rol aan door langs de tafels te lopen en de leerlingen en het geleerde in de gaten te houden.	De leerlingen gaan aan de hand van de werkbladen en aan de hand van de opdracht met elkaar brainstormen over waar er aan gedacht moet worden qua vervoer etc.	Werkbladen, laptops, grote A3 bladen om brainstorm op te doen.	De docenten lopen langs de tafels om te kijken of de leerlingen hulp nodig hebben en geven hier en daar coachende aanwijzingen.
Fase 5	5 min	Lesafsluiting	De docent roept iedereen bij elkaar en legt uit wat de leerlingen moeten voorbereiden voor de volgende les: wat niet af is, moet thuis.	Leerlingen ruimen op en pakken hun spullen.		

Totaal	60 min					
---------------	--------	--	--	--	--	--

De leerdoelen die deze les aan bod komen:

- *"Leerlingen kunnen aan het einde van de lessenserie efficiënter en effectiever informatie zoeken en gebruiken."*

Waar aan te denken?

- Gastspreker van tevoren uitnodigen
- Laptops voor de leerlingen om informatie op te zoeken in de expertgroepen
- Uitprinten van de werkbladen voor de expertgroepen

Les voorbereidingsformulier Les 2 woensdag 13:00-14:00

Lesonderwerp: Voorbereiden eigen land

Lesdoelstellingen: De leerlingen kunnen in de les uitzoeken waar zij aan moeten denken bij een tussenjaar. Hierdoor worden de informatievaardigheden van de leerlingen getest en worden ze geprikkeld om over hun toekomst na te denken.

Verwachte of aangenomen beginsituatie: De leerlingen hebben in de vorige les alvast een brainstorm sessie gedaan over waar ze aan moeten denken wanneer ze op een tussenjaar zouden gaan. Die voorkennis kunnen ze gebruiken wanneer ze met hun eigen groep samen gaan zitten over hun gekozen land.

Klas: 4 havo

Fase	Tijd	Inhoud/ lesdoel	Activiteiten Leraar	Activiteiten Leerling	Hulpmiddelen	Controle
Fase 1	15 min	Mysterybox onthullen aan de klas.	<p>De docent laat de leerlingen verzamelen voor de deur en geeft daar de instructies voor het begin van de les.</p> <p>De groepen worden op het bord gezet zodat de leerlingen deze aan het begin van de les gelijk kunnen zien.</p>	<p>De leerlingen kijken op het bord, waar andere groepen staan dan de vorige keer. Ze gaan op een plek zitten met een mysterybox op tafel.</p> <p>Ze maken de mysterybox nog niet open, maar wachten tot iedereen zit.</p> <p>Wanneer iedereen zit kunnen ze de mysterybox open maken zodat ze kunnen kijken wat er in de mysterybox zit.</p>	<p>4 mysteryboxen over:</p> <p>Engeland Zweden Tsjechië Spanje</p> <p>In de mysteryboxen zitten allemaal attributen van het land waar de leerlingen zich in moeten verdiepen. Aan de hand van de mysterybox moeten ze raden over welk land het zal gaan.</p>	De docenten lopen door de klas en houden overzicht zodat de leerlingen rustig met de mysteryboxen blijven.
Fase 2	35 / 40 min	Leerlingen gaan bezig	De docenten geven de leerlingen de opdracht om met hun land, aan de hand van werkbladen? te gaan	De leerlingen werken in hun groepen samen aan het in elkaar zetten van		Rondlopen door de docent om sturing te

		met hun eigen land	ontdekken wat zij allemaal kunnen doen in het tussenjaar. De docenten lopen langs de groepen om te sturen, aanwijzingen te geven, vragen te beantwoorden en leerlingen op het juiste pad te sturen. Dit wil niet zeggen dat ze dit gelijk doen, ze wachten ook tot de leerlingen zelf aan het werk gaan (het effect van zien dat de andere leerlingen wel wat doen)	een tussenjaar in het land dat zij hebben gekozen.		geven aan het leerproces.
Fase 3	5 / 10 min	Lesafsluiting	De docent sluit de les af door de leerlingen te bedanken, kort samen te vatten waar de leerlingen deze les mee bezig zijn geweest en ze te wijzen op het feit dat er de les daarna gepresenteerd moet worden.	De leerlingen luisteren naar de uitleg en maken misschien met elkaar nog de laatste afspraken? (Dat wij daar als docent nog even op sturen)?	N.v.t.	N.v.t.
Totaal	60 min					

De leerdoelen die deze les aan bod komen:

- *"Leerlingen kunnen aan het einde van de lessenserie efficiënter en effectiever informatie zoeken en gebruiken."*
- *"Leerlingen kunnen aan het einde van de lessenserie een concrete invulling geven aan een (deel van een) tussenjaar, waarna ze voor zichzelf kunnen bepalen of reizen in een tussenjaar iets voor hen is."*

Waar aan te denken?

- Laptops voor de groepen zodat ze dingen op kunnen zoeken
- Een powerpoint met groepen zodat de leerlingen aan het begin van de les weten in welke groep ze zitten
- Mysteryboxen meenemen

Les voorbereidingsformulier Les 3 maandag 14:00-15:00

Lesonderwerp: Het presenteren van hun tussenjaar & evalueren op de lessenserie

Lesdoelstellingen: De leerlingen presenteren hun werk en beoordelen elkaar. Docenten en leerlingen kunnen elkaar hier vragen stellen.

Verwachte of aangenomen beginsituatie: De leerlingen hebben kennis opgedaan op verschillende vlakken waarbij het deze les zaak is dat zij dit in de praktijk kunnen laten zien.

Klas: 4 havo

Fase	Tijd	Inhoud/ lesdoel	Activiteiten Leraar	Activiteiten Leerling	Hulpmiddelen	Controle
------	------	--------------------	---------------------	-----------------------	--------------	----------

Fase 1	5 min	Uitleg van deze les	De docent vertelt wat er deze les van de leerlingen verwacht wordt.	De leerlingen luisteren naar wat het plan is voor de les van vandaag.	N.v.t.	N.v.t.
Fase 2	35 min	Presentatie van de groepen	De docent wijst een groep aan die gaat presenteren over het onderwerp.	De leerlingen presenteren per groep hun tussenjaar. Als ze niet presenteren, beoordelen ze het tussenjaar van de ander.	Het bord, een flipover	Aan de hand van een beoordelingsformulier voor de leerlingen? Zodat zij elkaar kunnen beoordelen?
Fase 3	15 min	Evaluatie van de leerlingen	De docent deelt de evaluatie uit voor de leerlingen.	De leerlingen vullen de evaluatie in rust in.	Evaluatieformulier	Door na de les erop te evalueren.
Fase 4	5 min	Stemmen op het beste tussenjaar	De docent heeft tijdens de evaluatie de blaadjes opgehaald die de leerlingen hebben ingevuld. Zij bekijken de scores en halen hieruit de stemmen op het beste tussenjaar.	De leerlingen hebben tijdens de presentaties ingevuld op het scoreformulier welk tussenjaar de meeste stemmen heeft gekregen. Tijdens het uitreiken van	Scoreformulier & een kleinigheidje voor het beste tussenjaar	N.v.t.

				de stemmen luisteren zij en applaudisseren zij;)		
Totaal	60 min					

De leerdoelen die deze les aan bod komen:

- *“Leerlingen kunnen aan het einde van de lessenserie een concrete invulling geven aan een (deel van een) tussenjaar, waarna ze voor zichzelf kunnen bepalen of reizen in een tussenjaar iets voor hen is.”*
- *“Leerlingen kunnen reflecteren op het samenwerkingsproces en herkennen wat goed en niet goed ging.”*

Waar aan te denken?

- Genoeg mogelijkheden om het leerlingenwerk te presenteren
- Scoreformulieren en evaluatieformulieren uitgeprint
- Prijsjes regelen en meenemen